Dubbii Iimaana Diigu-Kutaa 8.1

Description

Nabiyyummaa Himachuu

1-Nabiyummaan kennaa fi tola Rabbii oltaâ€™aa irraa taâ€™eedha. Nabiyyummaan gabroota Isaa keessaa gabricha tokkotti beeksisa (wahyi) geessuun Rabbiin isa filachuudha. Rabbiin oltaâ€™aan Muusaan:

قَالَ يَٰمُوسَىٰٓ إِنِّى ٱصْطَفَيْتُكَ عَلَى ٱلنَّاسِ بِرِسَٰلَٰتِى وَبِكَلَٰمِى فَخُذْ مَآ ءَاتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

â€œâ€˜Yaa Muusaa! Dhugumatti Ani ergaa Kiyyaanii fi haasawa Kiyyaan namoota irra si filadheera. Kanaafu, wanta Ani siif kenne qabadhu, galateefattoota irraas taâ€™i.â€™ jedhe.â€• Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:144

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

ٱللَّهُ يَصْطَفِى مِنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ ٱلنَّاسِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌۢ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾

â€œ**Rabbiin malaaykotaa fi namoota irraa ergamtoota filata. Dhugumatti, Rabbiin dhagayaa, Argaadha**.â€• Suuratu Al-Hajj 22:75

Gooftaan keenya subhaanahu wa taâ€™aalaa wanta fedhe uuma, ni filatas. Ergaa Isaa eessa akka kaaâ€™u hunda caalaa beeka. Nabiyummaan filannoo Rabbii oltaâ€™aa irraa erga taâ€™e, carraaqqin ykn qabsoon hin argamu. (Rabbiin qofatu nama fedhe filatee nabiyyii godha. Namni hojii fi qabsoo ofiitiin nabiyyii taâ€™uu hin dandaâ€™u.)

2-Dhimmichi erga akkana taâ€™ee, sobaan nabiyummaa himachuun kijiba hundarra fokkuu taâ€™eedha. Akkuma Ibn Abi Al-Izza Hanafiyy (rahimahullahu) jedhu: â€œDhugumatti, nabiyyummaa namoota dhugaa dubbatan hunda caalaa nama dhugaa dubbatutu ykn namoota kijiban hunda caalaa nama kijibutu himata. Kuni sanitti walitti hin naqamu nama hundarra wallaalla taâ€™e irratti malee. Haalli qabatamaa isaanii waaâ€™ee isaanii ni agarsiisa. Wanta nabiyyummaa himachu gadi jiru keessattiyyu nama dhugaa dubbatuu fi nama kijibuu addaan baasuuf karaalee baayâ€™eetu jira. Nabiyyummaa

himachuun hoo akkam taâ€™inna laata?â€• (Sharih Al-Aqiidati Ax-Xahaawiyyah 1/130)

Dhimma kana ilaalchise Ibn Taymiyaan akkana jechuun dubbata: â€œAkkuma beekkamu, namni Rabbiin irraa akka ergame himatu takkaa namoota hunda kan caaluu fi guutuu taâ€™eedha, takkaa immoo namoota hundaa gadi hirâ€™itaa fi gadi aanaa kan taâ€™eedha. Kanaafi, namoota gurguddoo Saqiif keessaa tokko, yommuu ergaa itti geessu fi gara Islaamaa waamu Nabiyyiidhaan (sallallahu aleyh wassallam) akkana jedhe: Rabbiin kakadhe, jecha takka siin hin jedhu. Dhugaa kan dubbattu yoo taate, sirratti deebisuu irraa ati ija kiyya keessatti garmalee kabajamaadha. Yoo kan sobdu taate immoo, sirratti deebisu irraa ati gadii aanadha.â€• Kanaafu, akkamitti uumamtoota hunda kan caaluu fi guutuu taâ€™e nama hundarra hirâ€™uu fi gadi aanaa taâ€™een walitti fakkeefama

Namoota kijiban irraa eenyullee nabiyyummaa hin himanne wallaalummaan, kijibni fi badiin isarratti kan mulâ€™atu yoo taâ€™e malee. Sheyxaanni isarratti mooâ€™e. Namoota dhugaa dubbatan irraa eenyullee nabiyyummaa hin himanne, beekumsi, dhugaan, toltuu fi gosoonni kheyri baayâ€™een isarratti kan mulâ€™atan yoo taâ€™e malee. (Namoota kijiban keessaa eenyullee nabiyummaa yoo himate, wallaalummaan, kijibnii fi hojiin badaan isarraa mulâ€™ata. Faallaa kanaa, namoota dhugaa dubbatan keessaa namni nabiyummaa himate, beekumsi, dhugaani fi gosoonni kheeyri hundi isarraa mulâ€™ata. Kuni nama dandeetti xiqqoo waa addaan baasuu qabuufu ifa taâ€™a.) (Sharih Al-Aqiidatil Asfahaanih fuula 89)

Ammas ni jedha: â€œNabiyummaan beekumsaa fi hojiwwan Ergamaan ittiin ibsamuu qabu kan of keessatti hammateedha. Sunis beekumsaa fi hojiiwwan hundarra kabajamaa taâ€™eedha. Kanaafu, akkamitti kana keessatti namni dhugaa dubbatuu nama kijibaan walitti fakkeefamaa, dhugaan nama dhugaa dubbatu, kijibni nama kijibaa akkamitti addaan hin baafamnee? Kuni karaa baayâ€™een [addaan baafama]. Keessumayyu Aadam irraa kaasee hanga zamana keenyaatti beekumsi haftee nabiyyii irraa duwwaa hin taâ€™u. Gosti wanta Nabiyyoonni fi Ergamtoonni fidan, itti waamaa fi ajajaa turan beekkamee jira. Hafteen ergamtoota dachii keessaa hin banne. Namoota birattis haftee ergamtootaa irraa gosa wanta Ergamtoonni fidan ittiin beekan, Ergamtoota fi ergamtoota kan hin taane ittin adda baasan hin banne. (Sharih Al-Aqiidatil Asfahaanih fuula 91)

Ibn Kasiir nabiyyii dhugaa fi nama kijibaan nabiyyi himatu jidduu garaagarummaa baayâ€™ee fagoo taâ€™e yommuu jecha Rabbii oltaâ€™a kana ibsu ni dubbata.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِـَٔايَـٰتِهِۦٓ ۚ
إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

â€œ**Nama Rabbiin irratti kijiba uumee yookiin keeyyattoota Isaa kijibsiise caalaa namni zaalimni (miidhaa hojjataan) eenyu? Dhugumatti, yakkamtoonni hin milkaaâ€™an**.â€• Suuratu Yuunus 10:17

Ibn Kasiir ni jedha: â€œRabbiin oltaâ€™aan ni jedha nama Rabbiin irratti kijiba uume, Rabbiin irratti dubbii sobaa dubbate, osoo isa hin ergin Rabbiin akka isa erge himate caalaa namni zaalimni, of tuuluu fi yakkaan cimaa taâ€™ee hin jiru. Nama kana caalaa namni yakkaa fi zulmiin guddaa taâ€™e hin jiru. Namni akkanaa dhimmi isaa namoota sammuun dadhaboo taâ€™an irraayyu hin dhokatu. Haalli nama kanaa akkamitti nabiyyootaan wal fakkeefamaa? Dhugumatti namni dhugaan ykn kijibaan jecha tana jedhe (ani nabiyyi ofiin jedhe), Rabbiin ragaa gaarummaa isaa ykn badoomsa isaa ifatti baasu osoo isaaf gadi hin dhaabin hin dhiisu. Nama isaan argeef garaagarummaan Muhammad sallallaahu aleyh wassallam fi Museylamah kijibaa jidduu jiruu, garaagarummaa waqtii waaree fi walakkaa halkanii jidduu jiruu caalaa ifa kan baheedha.â€• (Tafsiiru Ibn Kasiir 2/392)

Madda:
â€œ**Nawaaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayah**â€• fuula 184-186 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created
May 21, 2020
Author
admin